

grundig måde analyserer omkostningerne ved mejetærskning i Nebraska og i Stalingradområdet. Amerikanerne høster 24 bushels pr. time pr. mand, medens russerne kun høster 2.5. Denne artikel er dög fra 1953. Det fremgår af andre fremstillinger i dette afsnit, at der har været en væsentlig fremgang i landbruget efter Stalin. Iøvrigt belyses også her kollektiviseringens indflydelse på produktionen og betydningen af bøndernes private lodder.

Artiklerne under afsnittet om finansieringen har mest stof, der ligger noget tilbage i tiden. Her belyses bl. a. den store betydning de indirekte skatter eller vareafgifter har for finansieringen af den industrielle udvikling, og de inflationsperioder, Sovjet har oplevet.

Bogens afsnit om konsumenter og arbejdere belyser gennem flere interessante bidrag den russiske levestandard. *Edmund Nash* giver her følgende oplysninger om aflønning (1960 - 4 rubler = 1 dollar): Ufaglærte arbejdere 270-500 rubler pr. måned - professorer 6.-10.000 rubler pr. måned. Hvad disse lønninger betyder får man en forestilling om ved en beregning, hvorefter en moskvaarbejder må arbejde fire gange så længe for kød og flæsk som en arbejder i New York, 8 gange så længe for æg og 8-16 gange så længe for beklædning. Husleje og varme koster på den anden side kun 10 % af lønnen, men det betyder kun 1 rum med fælles køkken og bad. For 15 % af lønnen får man i New York 4-5 rum med eget køkken. 47 % af de russiske kvinder har udearbejde mod 35 % i U.S.A. Dette afsnit har også artikler, der belyser den tvang arbejdskraften er underkastet. Herunder er der en gengivelse af en beretning til den amerikanske kongres, hvorefter man antager, at antallet af tvangsarbejdere i lejre er ca. 5 mill. (1955). Der kan iøvrigt også gribes ind overfor arbejderne ved forvisning til et andet område i Sovjet. Til tvangen over-

for arbejderne hører iøvrigt også fagforeningernes begrænsede muligheder for indflydelse på løn og arbejdsforhold.

Det sidste afsnit om udenrigshandel er det svageste i samlingen. Bidraget, der belyser østhandlen, har ikke senere tal end 1954, og en anden artikel om rublens internationale værdi har ikke valutareformen med fra begyndelsen af 1961. Af enkeltheder skal iøvrigt kun nævnes en artikel af *Berliner* om Sovjets ydelse til u-landene. Sovjets faktiske præstationer er væsentlig mindre, end de ser ud til. I 1957 (artiklen er fra 1959) har ydelserne kun udgjort 1-2 % af stigningen i Sovjets nationalindkomst. Hvis ydelserne skulle være af samme størrelse som de amerikanske, skulle de svare til ca. 12 % af stigningen i Sovjets nationalindkomst.

Selv om alt i denne samling »Readings« ikke med lige stor ret er viderebragt, er hovedindtrykket af en gennemgang af bogen, at den giver så mange værdifulde oplysninger om og klargørende analyser af den sovjetrussiske økonomi, at enhver, der vil arbejde alvorligt med emnet, må stifte bekendtskab med den.

Niels Banke.

Leif H. Skare, Maskinbøföring og Automatisering av Regnskapsarbeidet, J. W. Cappelens Forlag, Oslo, 1960, 200 sider.

Skare har her lavet en ganske instruktiv oversigt over kontormaskiner, og selv om bogen er nogle år gammel, kan den vel stadig gælde for de mere simple maskiners vedkommende, nemlig hvor det drejer sig om gennemskrifts-bøföring og til en vis grad hulkort-metoden, samt naturligvis maskinbøföring i almindelighed. Derimod forældes jo afsnit 5: Automatisering av regnskapsarbeidet, IDB og EDB fra måned til måned.

Erik Johnsen.